
Pakkasprojektin tuloksia

Tilaustutkimus – Pakkasprojekti25

Teemu Ojala, Tkt
Postdoctoral Researcher
Aalto-yliopisto
26.11.2025

Sisältö

1. Taustaa Pakkasprojektista
2. Keskeisiä tuloksia
  - Esiselvitys
  - Pakkasprojekti25
3. Mitä seuraavaksi?

A!

1. Taustaa Pakkasprojektista

A!

Miksi käynnistettiin Pakkasprojekti?

- **Betonin pakkasenkestävyydessä ei ole sinällään ollut ongelmia**
- **Muutokset betoneissa**
  - Sideaineet ja lisäaineet muuttuneet
  - Betoni notkeampaa
- **Testimenetelmissä havaittu hajontaa ja kestävät pitkään**
- **Vaatimustasojen oikeellisuus**

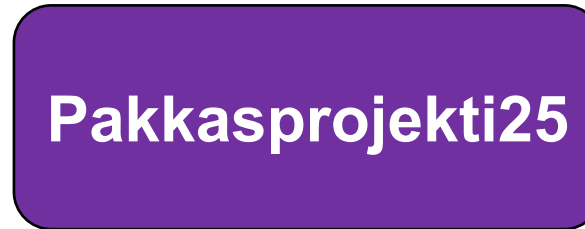

Kansallinen Pakkasprojekti

2023 – 2024

2025

~ 2026

- Potentiaaliset testimenetelmät
- Vaatimustasot eri maissa
- Alustava tutkimussuunnitelma *“Hirmu pakkaseen”*

Osaprojekti 1

Olemassa olevien rakenteiden testaus

Osaprojekti 2

Laattatestin hajonnan pienentäminen

Osaprojekti 3

Pakkasenkestävyyden laadunvarmistuksen kehittäminen

- Kattava koeohjelma
- Vaatimustasojen tarkistus ja mahdollinen päivittäminen

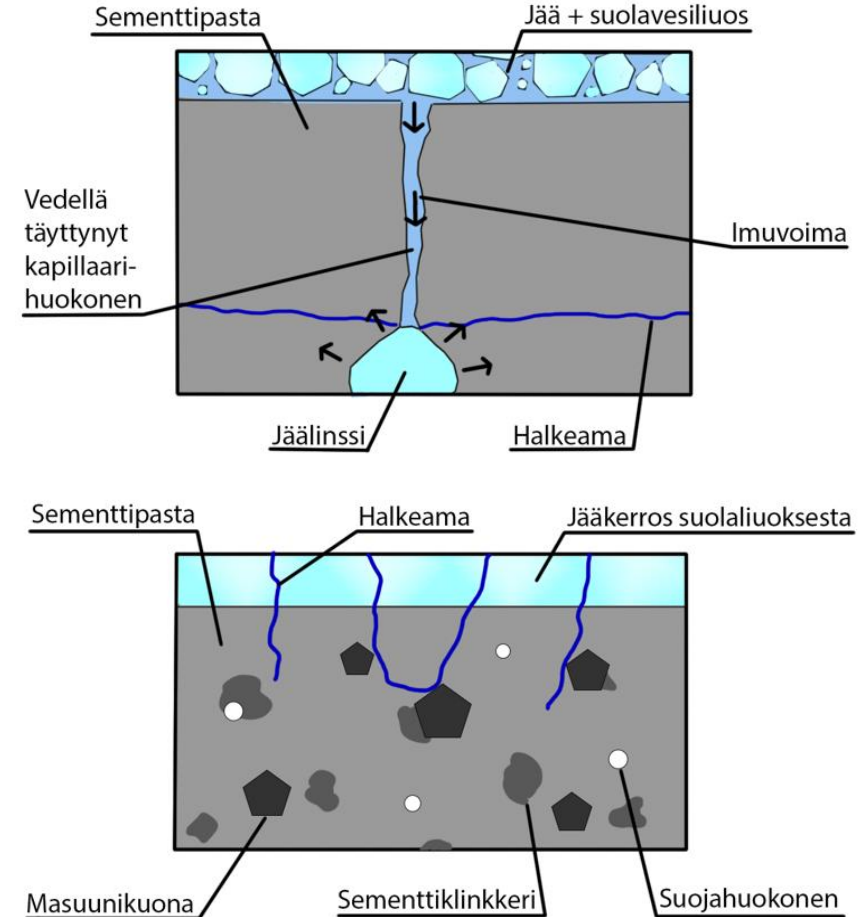
2. Keskeisiä tuloksia

A!

Esiselvitys

– Kirjallisuuskatsaus pakkasenkestävyyden perusteisiin

- **Jäätymis-sulamisrasituksen vaurioitumismekanismit puhuttavat**
  - Sisäinen vaurioituminen tunnetaan varsin hyvin
  - Pintarapautumisen vauriomekanismeista ei selkeää yksimielisyyttä
- **Karbonatisoitumisen vaikutus pakkasenkestävyyteen**
  - Erityisesti masuunikuonabetoneilla
  - Korostuu laattatestin rapaumamäärissä masuunikuonabetoneilla

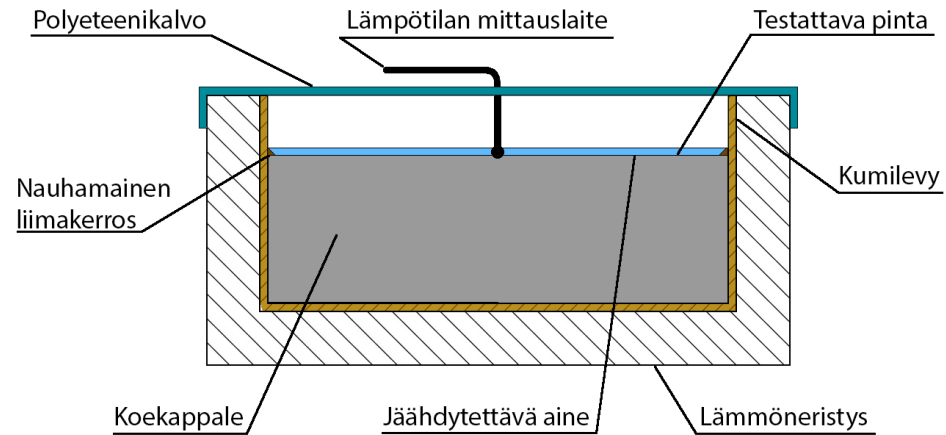
A!

Esiselvitys

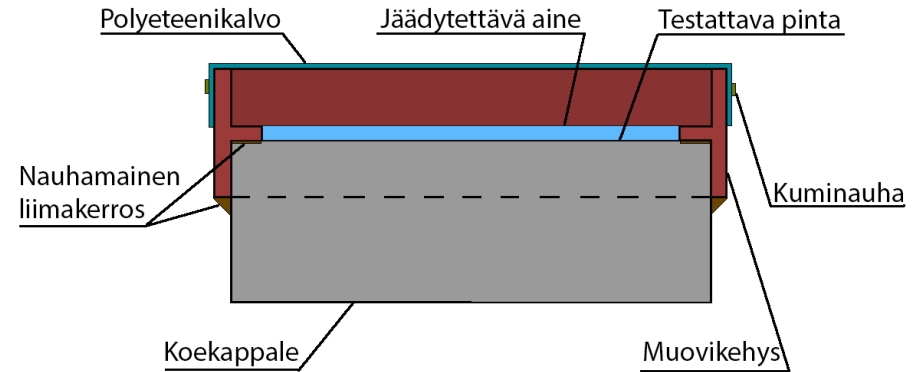
– Suoria testimenetelmiä

CEN/TS 12390-9 (rapauma)
CEN/TR 15177 (sisäinen vaurio)

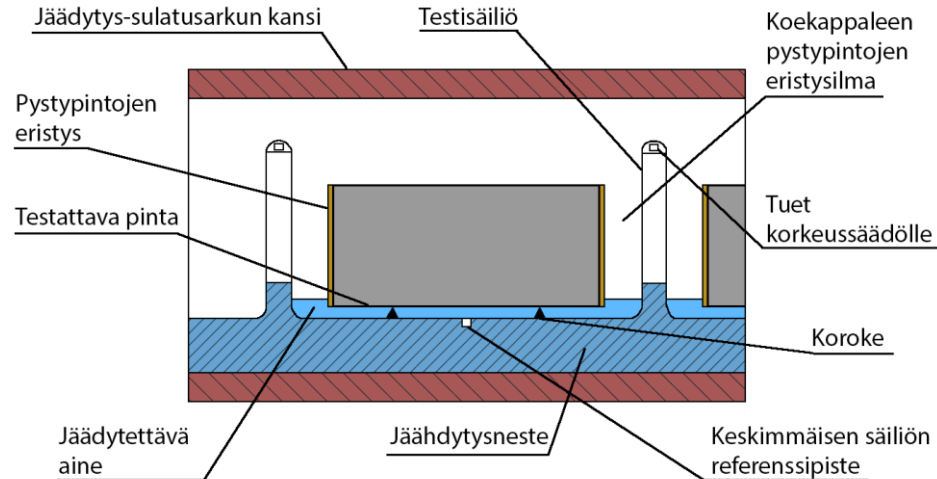
Laattatesti

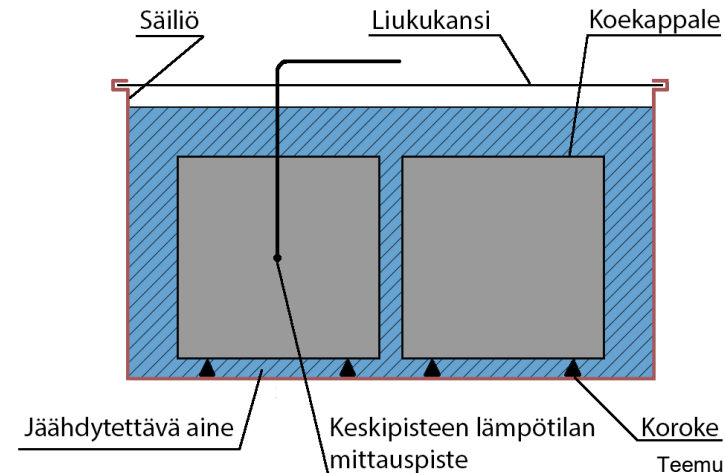
Sveitsiläinen laattatesti

CDF/CF/CIF-testi

Kuutiotesti

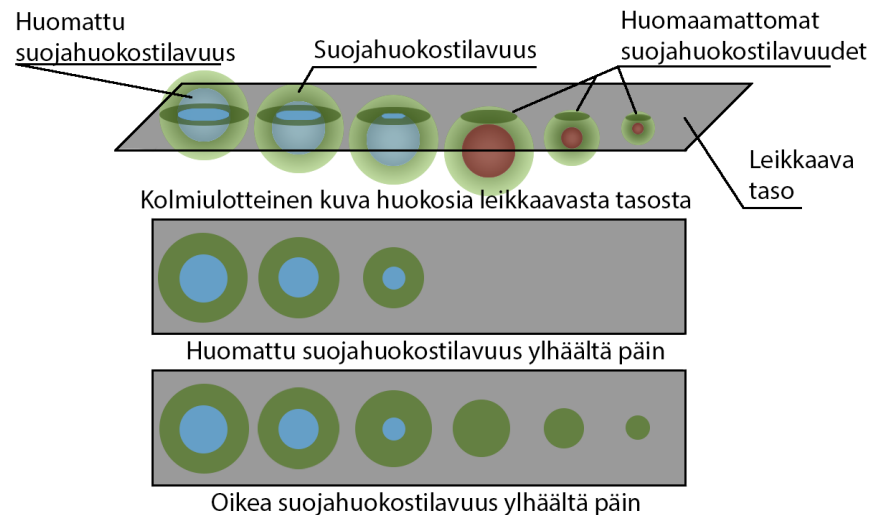
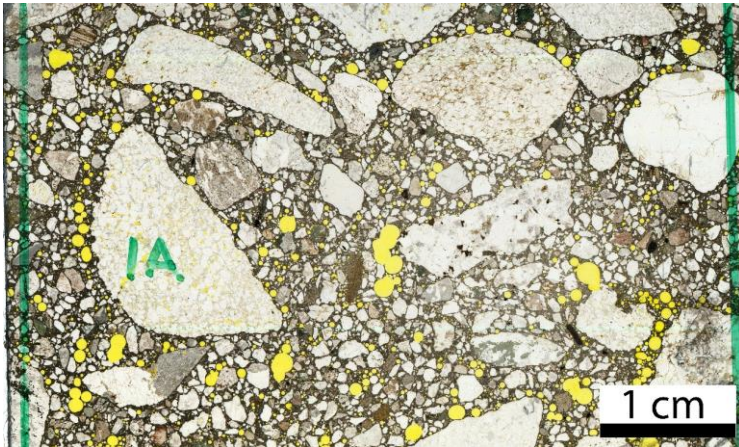

A!

Esiselvitys

– Epäsuoria testimenetelmiä

Huokosanalyysi

Suojahuokostesti

Esiselvitys

– Vaatimustasot Suomessa ja muissa maissa

XF1

- Koostumusvaatimukset samanlaisia
- Ilmamäärälle ei vaatimusta muissa maissa

XF3

- Koostumusvaatimukset samanlaisia
- Suomessa myös huokostuksen laatuvaatimus
- Laattakoetta ionivaihdetulla vedellä ei käytetä muualla

XF2 ja XF4, Infra

Samankaltaisuudet

- Koostumusvaatimukset, vaikka P-luku
- Sementtien ennakkotestaus
- Rakenteiden testaustarve (Ruotsi poikkeaa muista)

Erot

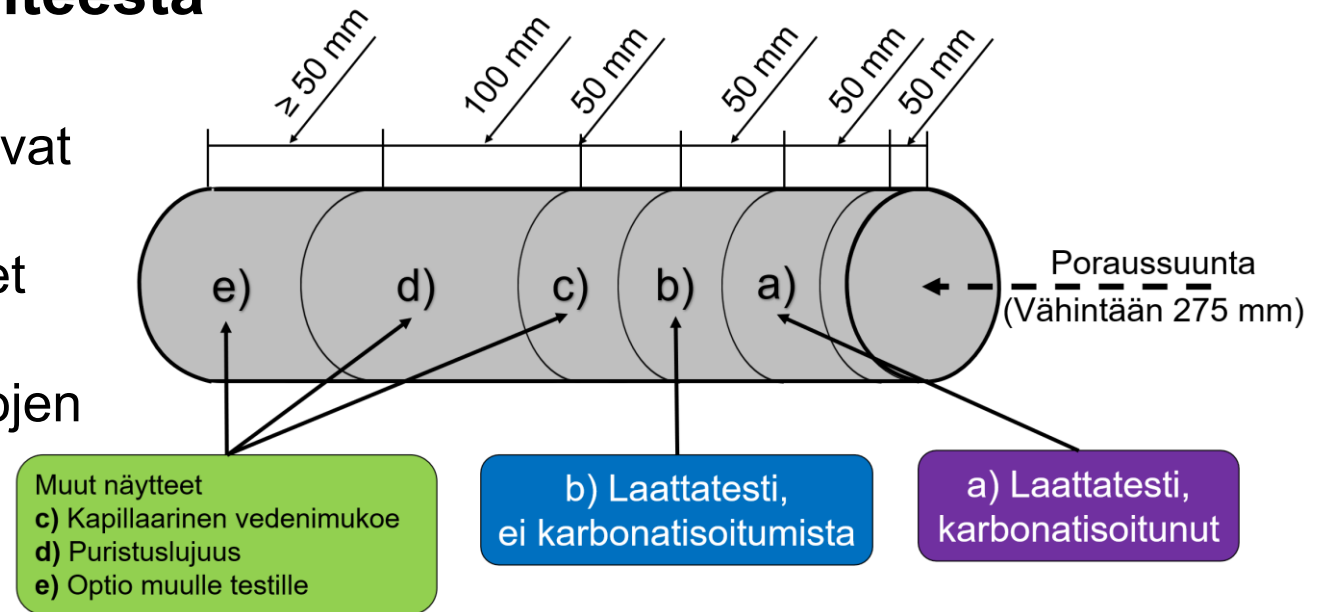
- Ennakkokokeet Suomessa kattavat ja vaatimustasot tiukat
- Jatkuva laadunvalvonta
  - Työmaakoekappaleet
- Kuitenkin ilmamäärän mittaustaajuus keskimääräistä tasoa

Pakkasprojekti25

– OP1 Olemassa olevien rakenteiden testaus

- Selvitetään, kuinka paljon hyvin säilyneet rakenteet rapautuvat laattakokeessa
- Porattiin näytteet viidestä eri rakenteesta (yhteensä kolme siltaa)

- Tutkittavien betonien sideaineet poikkeavat nykyisistä
- Betonien koostumustiedot ja alkuperäiset rapaumat eivät ole tiedossa
- Ei voida arvioida nykyisten vaatimustasojen oikeellisuutta

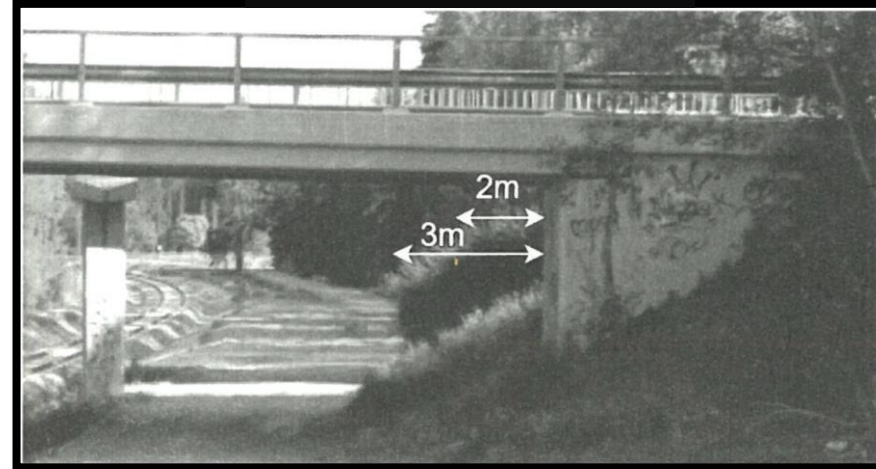
Pakkasprojekti25

– OP1 Rakenteet

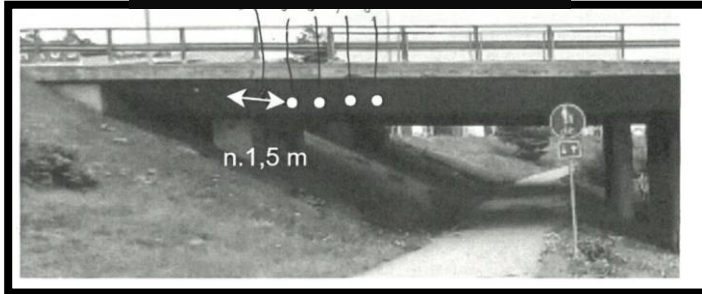
Rakenne C (2001)

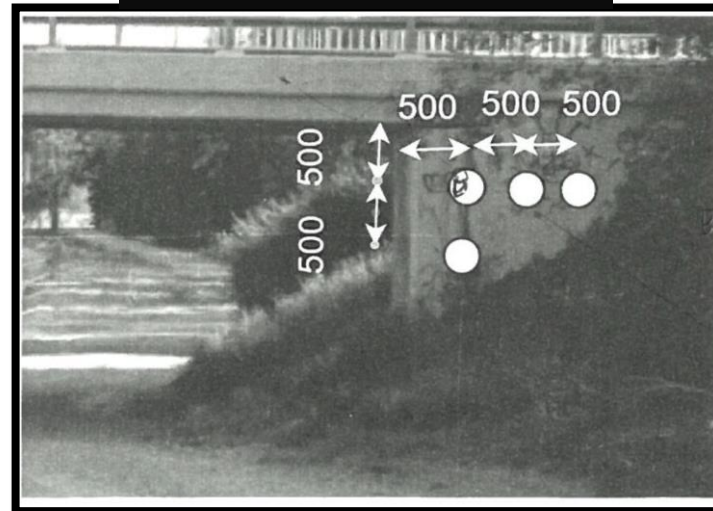
Rakenne B (1960)

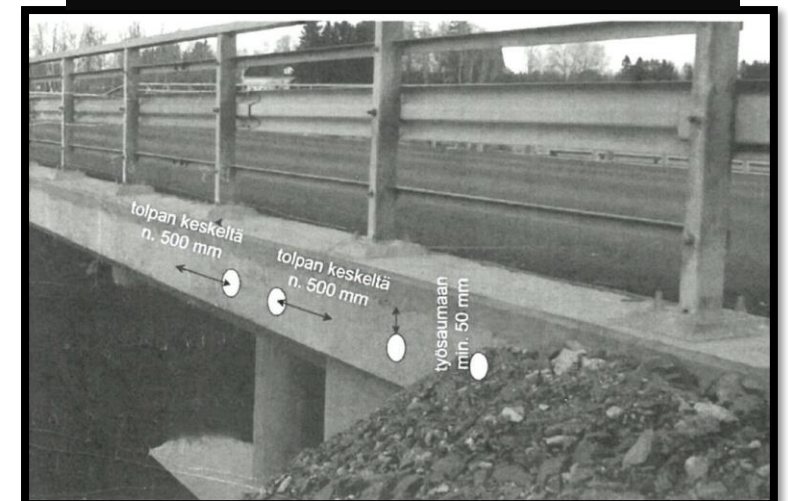
Rakenne A (1991)

Rakenne BS (1960)

Rakenne CR (2001+2018)

A!

Pakkasprojekti25

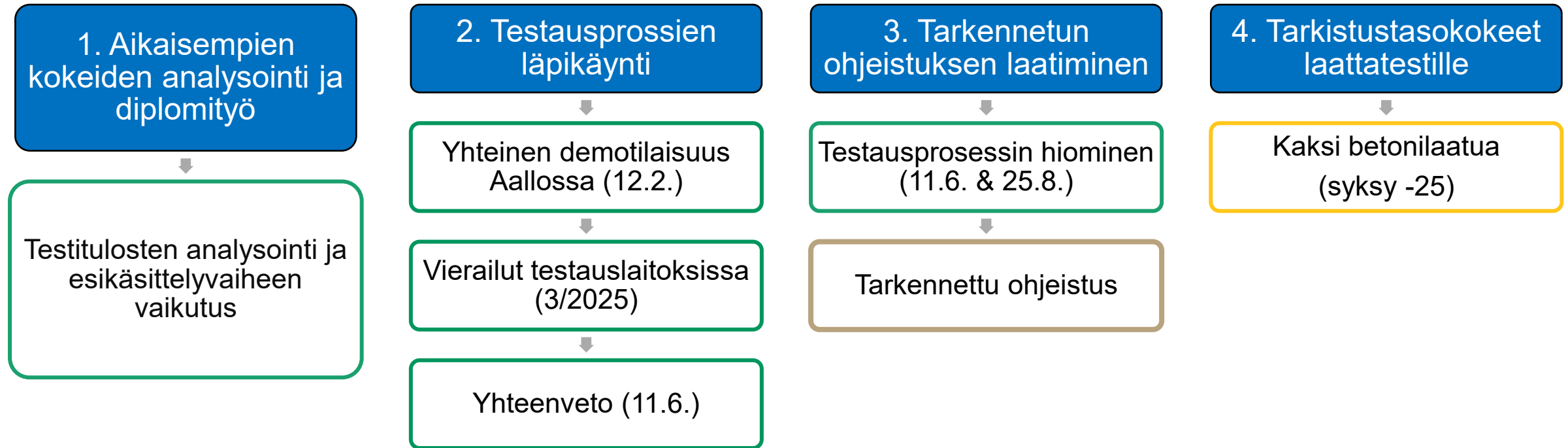
– OP1 Tulosten alustavaa analyysia

Paras					Huonoin	
Puristuslujuus	B	BS	C	CR	A	Indikoivat v/s-suhdetta
Kap.huokoisuus	B	BS	CR	C	A	
m-arvo	B	CR	BS	C	A	
Tiheys	A	CR	C	BS	B	Indikoivat ilmamäärää
Ilmamäärä (kap)	A	CR	BS	C	B	
Karb.syvyys	B,CR			A,BS,C		
Rapauma a), 56 syk.	B	A	C	BS	CR	
Rapauma b), 56 syk.	A	B	BS	C	CR	

A!

Pakkasprojekti25

– OP2 Laattatestin hajonnan pienentäminen

Pakkasprojekti25

– OP2 Havaintoja

Valu, erottuminen

Valu, sauvan jälki

Preparointi

A!

Pakkasprojekti25

– OP2 Havaintoja

Olosuhdesäilytys

Jäädytyskammio

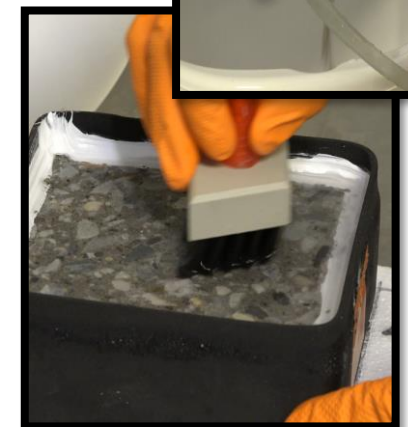
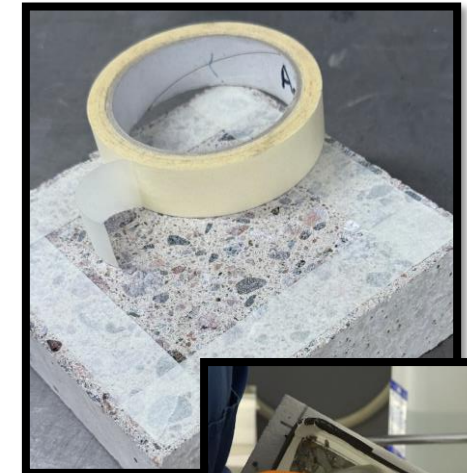
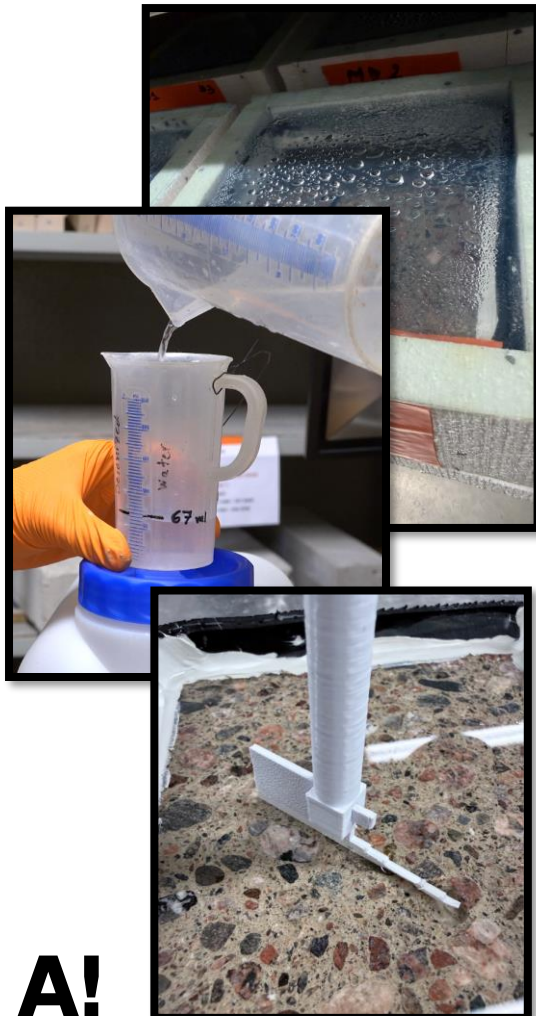
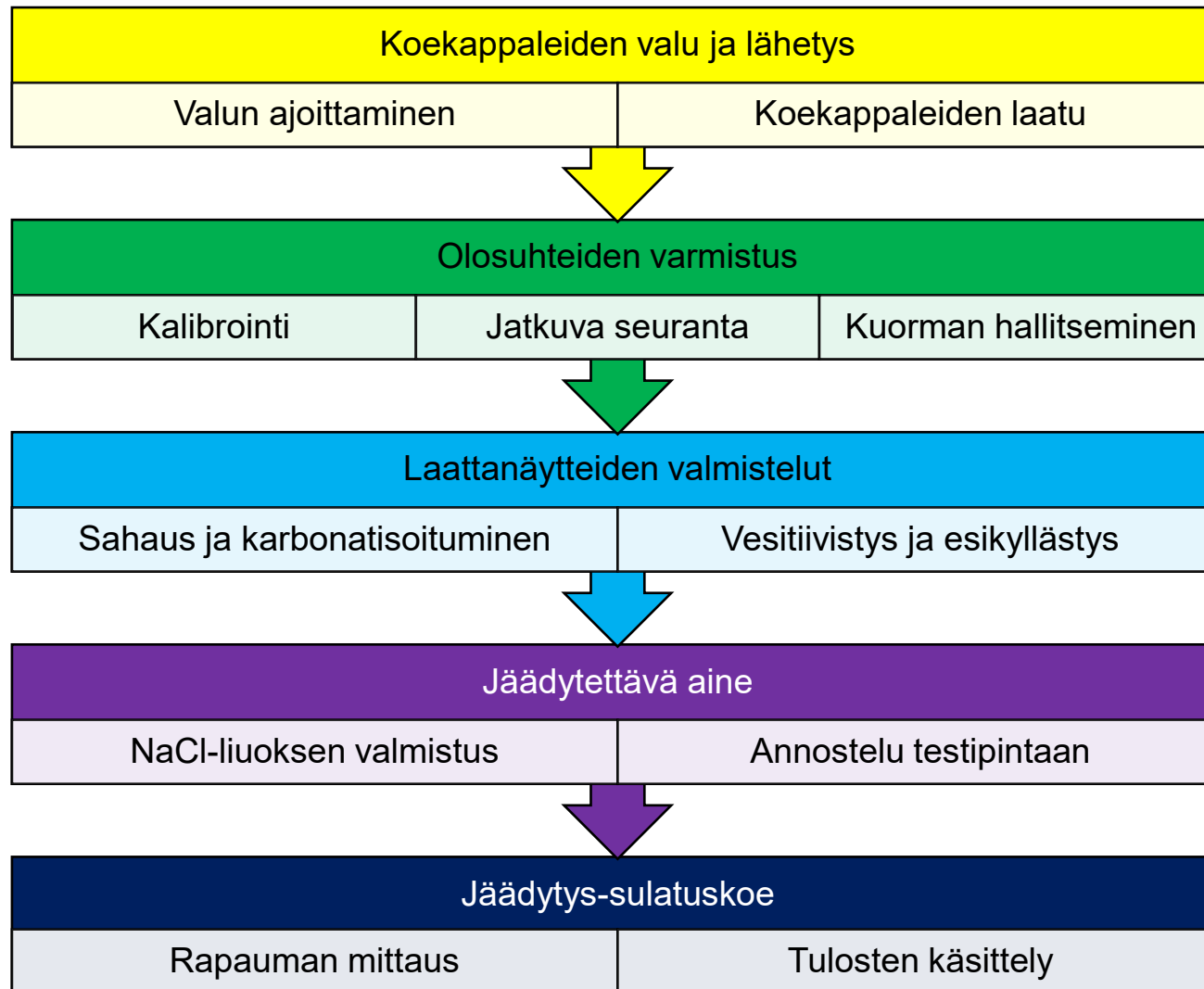

Rapauman mittaus

A!

Pakkasprojekti25

– OP2 Tarkennettu kansallinen ohjeistus

A!

Pakkasprojekti25

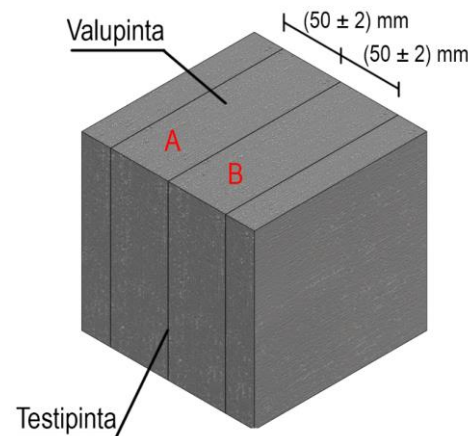
– OP2 Tasokoe 2025

Tavoitteet

- Tutkia tarkennetun ohjeistuksen soveltuvuutta
- Arvioida ohjeistuksen vaikutusta testin tarkkuuteen (erityisesti uusittavuus)
- Täsmentää kosteushuoneen ja jäädytyskammion olosuhteiden vaikutuksia
- Selvittää koekappaleiden kuivumista ja vedenimua testin aikana

Järjestelyt

- Mukana 7 testilaboratoriota
- Kaksi betonia P30 & P50 valmisbetonina valettu Aallossa 21.10.2025
- Jokainen laboratorio tekee 4 testisarjaa

Ohjeistus

- Noudatetaan CEN/TS 12390-9 ja tarkennettua ohjeistusta
- Mitataan lisäksi koekappaleiden massaa ja säilytysolosuhteita kosteushuoneessa
  - CO₂-pitoisuus
  - RH
  - Lämpötila
  - Haihtumisnopeus
- ... ja kammion lämpötilakäyriä

Pakkasprojekti25

– OP3 Pakkasenkestävyyden laadunvarmistuksen kehittäminen

Lähtökohdat

- Nykyinen järjestelmä pohjautuu sekä betonin koostumusvaatimukseen että testaaminen
- P-luku ja F-luku huomioivat betonin koostumuksen hyvin
- Betonin valmistajalla rajalliset keinot vaikuttaa pakkasenkestävyyteen
- Testaaminen raskasta ja palaute tulee pitkällä viiveellä → huono soveltuvuus laadunvarmistukseen

Tavoitteet laadunvarmistukselle

- Pakkasenkestävyyden testauskäytäntöjen kehittäminen nykyistä tehokkaimmiksi
- Kustannustehokas laadunvarmistus ilman, että tingitään luotettavuudesta
  - Testaaminen paremmin kohdennettua
- Mahdollisuuksien mukaan yhdistetään talon- ja infrarakentamisen käytäntöjä

Pakkasprojekti25

– OP3 Mahdollisuuksia tulevaisuuden laadunvarmistukseen

Pitäisikö betonin testausta kohdistaa tarkemmin?

Koostumusvaatimuksia ja P-lukua voitaisiin hyödyntää jatkossa enemmän

Betonin valmistaja voisi kohdistaa testausta uusien arvosteluerien perustamisen tai raaka-ainemuutoksien yhteyteen

Sementtejä voitaisiin testata laattatestillä keskitetysti (korvaisi erillishyväksynnän)

Ovatko nykyiset vaatimustasot järkevällä tasolla?

Vaitimustasoja tulisi tarkistaa ja todennäköisesti päivittää

XF1: Tarvitaanko vaatimusta huokostuksen laadulle?

XF3: Huokosjaon vaatimukset varsin tiukkoja

XF2, XF4 ja Infra: Laattatestin vaatimustasot päivitettävä (+ sideainekohtaiset raja-arvot)

Voimmeko luottaa pakkaskokeisiin?

Tulisi pienentää laattatestin ja huokosanalyysin hajontaa

Suorien testien toimivuus varsinkin seostetuilla betoneilla epävarmaa

XF1 ja XF3: Ionivaihdetulla vedellä tehtävää laattatestiä ei käytetä muualla

XF2 ja XF4: Karbonatisoituneen betonin testaus laattatestissä?

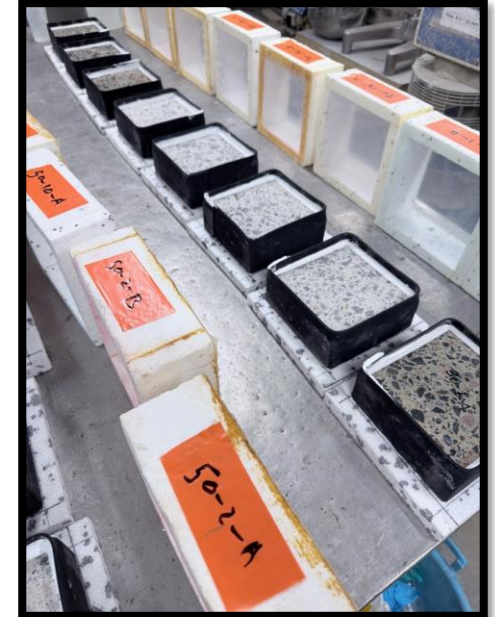
3. Mitä seuraavaksi?

A!

Pakkasprojekti25

– Seuraavat askeleet kohti varsinaista pakkasprojektiä

- **Pakkasenkestävyyden toteamiseksi on olemassa käytännössä vain kaksi testimenetelmää: laattatesti ja huokosanalyysi**
  - Molempien testien hajonta on saatava ensin järkevälle tasolle
  - Laattatestin tarkennetun ohjeistuksen julkaisu ja käyttöönotto
  - By72:n päivittäminen pintahien huokosanalyysin osalta
- **Vaurioitumismekanismien ymmärtäminen ja niiden hyödyntäminen pakkasenkestävyyden arvioimisessa**
  - Karbonatisoitumisen vaikutukset on selvitettävä varsinkin masuunikuonabetoneille
  - Rapaumatulosten merkitys rakenteen todelliseen käyttöikään

---

Kiitos **aalto.fi**

Teemu Ojala, Postdoctoral Researcher
Rakennustekniikan laitos, Aalto-yliopisto
Rakentajanaukio 4, 02150, Espoo
teemu.ojala@aalto.fi